

Sikkerhetsdatablad
iflg. forordning (EF) n. 1907/2006, artikkel 31

Trykkdato: 07.01.2013

revidert den: 07.01.2013

1: Identifikasjon av kjemikaliet og ansvarlig firma

- **1.1 Produktidentifikator**
- **Handelsnavn:** *P430 ABS Model / M30 ABS Model*
- **1.2 Relevante, identifiserte anvendelser av stoffet eller stoffblandingen, samt anvendelser som frarådes**
- **Bruk av stoffet/ tilberedning** *Filament for Stratasys® Inc. FDM™ modeller*
- **1.3 Enkeltopplysninger om foretaket som leverer sikkerhetsdatabladet**
- **Produsent/leverandør:**
Stratasys, Inc. Tel +1 952 937 3000
7665 Commerce Way Fax +1 952 937 0070
Eden Prairie, MN 55344
USA

In Europe:

- C.S.B. GmbH Tel.: +49-2151-6520860*
Parkstraße 29 Fax: +49-2151-6520869
D-47829 Krefeld E-Mail: info@csb-online.de
Germany
- **E-postadresse for den kompetente personen, som er ansvarlig for sikkerhetsdatabladet** *sdb@csb-online.de*
- **Avdeling for nærmere informasjon:** *Avdeling produksikkerhet*
- **1.4 Nødnummer:** *Se ovenfor eller neste giftinformasjonssentrale*

2: Viktigste faremomenter

- **2.1 Klassifisering av stoff eller stoffblanding**
- **Klassifisering i henhold til EC-forskrift nr.1272/2008**
Produktet er ikke klassifisert i henhold til CLP-forordningen.
- **Klassifisering iht. europeisk direktiv 67/548/EEC eller 1999/45/EC bortfaller**
- **Spesielle fareinformasjoner for mennesker og miljø:** *Spesiell fare for å skli ved spredning på gulvet.*
- **Klassifiseringssystem:**
Produktet må ikke merkes ifølge beregningsprosedyren fastlagt i " EFs almenne direktiv for klassifisering av tilberedninger " - siste gyldige versjon.
- **2.2 Etikettelementer**
- **Merking iht. bestemmelse (EC) Nr. 1272/2008 bortfaller**
- **Farepiktogrammer bortfaller**
- **Signalord bortfaller**
- **Advarselsetninger bortfaller**
- **2.3 Andre farer**
- **Resultater av PBT- og vPvB-vurdering**
- **PBT:** *Ikke brukbar.*
- **vPvB:** *Ikke brukbar.*

3: Stoffblandingers sammensetning og stoffenes klassifisering

- **3.2 Kjemisk karakterisering: Blandinger**
- **Beskrivelse:** *Thermoplastic polymer*
- **Farlige innholdsstoffer:** *bortfaller*

· **Andre ingredienser:**

9010-94-0	Butadiene-styrene-acrylonitrile-methyl methacrylate copolymer	70-75%
9003-54-7	Styrene/acrylonitrile copolymer (SAN)	25-30%

NO

(fortsatt på side 2)

Handelsnavn: P430 ABS Model / M30 ABS Model

(fortsatt fra side 1)

4: Førstehjelpstiltak

- **4.1 Beskrivelse av førstehjelpstiltak**
- **Generelle informasjoner:** Klær som er tilsølt med produktet må fjernes.
- **etter innånding:**
Frisklufttilførsel, ved besvær oppsøkes lege.
Hvis støv eller andre partikler dannes ved bearbeidelsen, er det nødvendig å sørge for ventilasjon og/eller åndedrettsvern; hvis støv/røyker har blitt innåndet, sørg for legebehandling.
- **etter hudkontakt:**
Vask godt med vann og sepe.
Etter kontakt med det smeltede produktet må det avkjøles hurtig med kaldt vann.
Stivnet produkt må ikke trekkes av huden.
Tilkall lege straks.
- **etter øyekontakt:**
Skyll øynene med åpne øyenlokk i flere minutter under rennende vann. Ved fortsatt besvær tilkall lege.
- **etter svelging:**
Skyll munnen og drikk rikelig med vann.
Ved fortsatt besvær må lege konsulteres.
- **4.2 De viktigste symptomer og effekter, både akutt og forsinket**
Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.
- **4.3 Indikasjon på omgående medisinsk hjelp eller påkrevet spesialbehandling**
Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.

5: Tiltak ved brannslukning

- **5.1 Slokkemiddel**
- **Egnede slukningsmidler:**
Vann i spredt stråle
Skum
Skum, motstandsdyktig mot alkohol
- **Av sikkerhetsgrunner ikke egnede slukningsmidler:**
Kulldioksyd
Slukningspulver
Lack of cooling capacity may permit re-ignition.
- **5.2 Spesielle farer som oppstår pga. substanser eller blandinger**
Under brann kan det frisettes:
Smoke
Kullmonoksyd (CO) og kulldioksyd (CO₂)
Kullvannstoffer
Cyanvannstoff (HCN)
Under visse brannvilkår kan spor av andre giftige stoffer ikke utelukkes.
- **5.3 Informasjon vedr. brannbekjempelse**
- **Spesielt verneutstyr:** Bær åndedrettsbeskyttelse egnet for omgivelsesluften.
- **Ytterligere informasjoner**
Utrente rester og kontaminert slukningsvann må bortskaffes i.h.t. myndighetenes forskrifter.

6: Tiltak ved utilsiktet utslipp

- **6.1 Personlige vernetiltak, verneutstyr og prosedyrer ved nødsituasjoner**
Ta på personlig beskyttelsesdrakt.
Unngå støvdannelse.
Unngå innånding av støv
Unngå berøring med øynene.
Damper må ikke innåndes.
Særlig fare for å skli på grunn av utløpt/utsølt produkt.

(fortsatt på side 3)

NO

Sikkerhetsdatablad
iflg. forordning (EF) n. 1907/2006, artikkel 31

Trykkdato: 07.01.2013

revidert den: 207.01.2013

Handelsnavn: P430 ABS Model / M30 ABS Model

(fortsatt fra side 2)

- **6.2 Miljøverntiltak:** La ikke produktet komme ned i kloakk/overflatevann/grunnvann.
- **6.3 Metoder og materiale for oppsamling og opprensing:**
 - Ta opp mekanisk.
 - La stivne, ta opp mekanisk.
 - Oppsamlet materiale bortskaffes forskriftsmessig.
- **6.4 Henvisning til andre avsnitt**
 - Informasjoner om sikker håndtering, se kapittel 7.
 - Informasjoner om personlig beskyttelsesutstyr, se kapittel 8.
 - Informasjoner om bortskaffelse/deponering, se kapittel 13.

7: Håndtering og oppbevaring

- **7.1 Forholdsregler for sikker håndtering**
 - Sørg for god ventilasjon/avsugning på arbeidsplassen.
 - Unngå støvdannelse.
 - Oppstående støv/røk må ikke innåndes.
 - Unngå berøring med øynene.
 - Unngå lengre hudkontakt.
 - Unngå kontakt med det hete produktet.
 - Grenseverdier for arbeidsplass må overholdes.
- **Henvisninger om brann- og eksplosjonsvern:**
 - Støv kan sammen med luft danne en eksplosjonsfarlig blanding.
 - Bruk av åpen ild forbudt - røyking forbudt.
 - Gjør tiltak mot elektrostatisk oppladning.
- **7.2 Vilkår for sikker lagring, inkl. eventuelle inkompatibiliteter**
- **Lagring:**
 - **Krav til lagerrom og beholdere:** Myndighetenes forskrifter for vannvern skal overholdes.
 - **Informasjoner om felles lagring:** ikke nødvendig
 - **Ytterligere informasjon om lagervilkårene:** Lagres kjølig og tørt i godt tillukkede beholdere.
- **7.3 Spesiell sluttbruk** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.

8: Eksponeringskontroll og personlig verneutstyr

- **Ytterligere informasjon om utforming av tekniske anlegg:** Ingen ytterligere informasjon, se punkt 7.
- **8.1 Kontrollparametere**
- **Komponenter med grenseverdier for arbeidsplass som må overholdes:**
 - Følg alle arbeidsplass grenser for støv.
- **Ytterligere informasjoner:** Basis: listene som var gyldige ved oppstillingen.
- **8.2 Begrensning og kontroll av eksponering**
- **Personlig verneutstyr:**
- **Generelle verne- og hygienetiltak:**
 - Støv/røyk/tåke må ikke innåndes.
 - Unngå berøring med øynene.
 - Unngå lengre og intensiv hudkontakt.
 - Unngå at smelten berører huden.
 - Vask hendene før arbeidspauser og ved arbeidets slutt.
- **Åndedrettsvern:** Ved sikker overholdning av arbeidsplassgrenseverdier ingen særlige tiltak nødvendig.
- **Håndvern:**
 - Beskyttelseshansker mot kjemikalier er ikke nødvendig.
 - Ved håndtering av det hete/smeltede produktet varmebeskyttelseshansker.
- **Øyevern:** Vernebrille
- **Kroppvern:**
 - Arbeidsbeskyttelsesdrakt

(fortsatt på side 4)

NO

Sikkerhetsdatablad
iflg. forordning (EF) n. 1907/2006, artikkel 31

Trykkdato: 07.01.2013

revidert den: 07.01.2013

Handelsnavn: P430 ABS Model / M30 ABS Model

(fortsatt fra side 3)

Ved håndtering av det hete/smeltede produktet varmebeskyttelsesdrakt.

9: Fysiske og kjemiske egenskaper**· 9.1 Informasjon om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper****· alminnelige opplysninger****· Utseende:**

Form:	fast
Farge:	melkaktig hvit
Lukt:	nesten uten lukt
Lukterskel:	ikke bestemt

· pH-verdi: ikke anvendelig**· Tilstandsending**

Smeltepunkt/smelteområde:	ikke anvendelig
Kokepunkt/kokeområde:	ikke anvendelig

· Flammepunkt: Ikke brukbar**· Selvantennelighet:** Produktet er ikke selvantennelig.**· Eksplosjonsfare:** Produktet er ikke eksplosjonsfarlig.
Tilsetning av finstøv kan, hvis luft er til stede, føre til støvekspløsjonsfare.**· Eksplosjonsgrenser:**

nedre:	ikke bestemt
øvre	ikke bestemt

· brannfremmende egenskaper ikke anvendelig**· Damptrykk:** ikke bestemt**· Tetthet ved 20°C:** > 1 g/cm³**· Løslighet i / blandbarhet med****Vann:** uløslig**· Fordelingskoeffisient (n-oktanol/vann):** ikke anvendelig**· Viskositet:**

dynamisk:	ikke anvendelig
kinematisk:	ikke anvendelig

· 9.2 Annen informasjon Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.**10: Stabilitet og reaktivitet****· 10.1 Reaktivitet****· 10.2 Kjemisk stabilitet****· Termisk spaltning / vilkår som må unngås:**

Ingen spaltning ved formålsriktig lagring og håndtering.

Unngå støt, gnidning, varme, gnister, elektrostatisk oppladning.

· 10.3 Mulighet for farlige reaksjoner

Ved oppvarming utover spaltningspunktet består mulighet for frisetting av toksiske damper.

· 10.4 Forhold som bør unngås Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.**· 10.5 Inkompatible materialer:** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.**· 10.6 Farlige nedbrytningsprodukter:**Kullmonoksyd (CO) og kulldioksyd (CO₂)

Cyanvannstoff (blåsyre)

Kullvannstoffer

(fortsatt på side 5)

NO

Sikkerhetsdatablad
iflg. forordning (EF) n. 1907/2006, artikkel 31

Trykkdato: 07.01.2013

revidert den: 07.01.2013

Handelsnavn: P430 ABS Model / M30 ABS Model

(fortsatt fra side 4)

Mulig i spor.
Styrol
Akrylnitril
Fenol
Acetofenon
Acrylmonomeres, Acrylcompounds

11: Opplysninger om helsefare

- **11.1 Informasjon om toksikologiske virkninger**
- **Akutt toksisitet:**

· **Klassifiseringsrelevante LD/LC50-verdier:**

Oral	LD50	> 5000 mg/kg (rotte)
Dermal	LD50	> 2000 mg/kg (kanin)

- **Primær irritasjonsvirkning:**
- **på huden:** Fare for mekaniske irritasjon med stovpartikler
- **på øyet:** Fare for mekaniske irritasjon med stovpartikler
- **Sensibilisering:** Ingen sensibiliserende virkning kjent
- **Ytterligere toksikologiske henvisninger:**
Ved sakkyndig omgang og formålsriktig bruk har produktet, etter våre erfaringer og etter de informasjoner som foreligger hos oss, ingen helseskadelige virkninger.

12: Miljøopplysninger

- **12.1 Giftighet**
- **Akvatisk toksisitet:** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.
- **12.2 Persistens og nedbrytbarhet** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.
- **12.3 Bioakkumulasjonspotensial** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.
- **12.4 Mobilitet i jord** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.
- **Ytterligere økologiske informasjoner:**
- **Generelle informasjoner:** WGK 1 (Selvklassifisering): lett farlig for vann
- **12.5 Resultater av PBT- og vPvB-vurdering**
- **PBT:** Ikke brukbar.
- **vPvB:** Ikke brukbar.
- **12.6 Andre skadelige virkninger** Ikke noe mer relevant informasjon tilgjengelig.

13: Fjerning av kjemikalieavfall

- **13.1 Metoder for avfallsbehandling**
- **Anbefaling:**
Må ikke bortskaftes sammen med husholdningsavfall. Må ikke komme ned i kloakk.
Deponering i henhold til myndighetenes forskrifter.
- **Ikke rengjort emballasje**
- **Anbefaling:** Deponering i henhold til myndighetenes forskrifter.

14: Opplysninger om transport

- **14.1 UN-nummer:**
- **ADR, ADN, IMDG, IATA** bortfaller

(fortsatt på side 6)

-NO

Sikkerhetsdatablad
iflg. forordning (EF) n. 1907/2006, artikkel 31

Trykkdato: 07.01.2013

revidert den: 07.01.2013

Handelsnavn: P430 ABS Model / M30 ABS Model

(fortsatt fra side 5)

· 14.2 Korrekt UN-forsendelsesbetegnelse · ADR, ADN, IMDG, IATA	bortfaller
· 14.3 transport fareklasser · ADR, ADN, IMDG, IATA · klasse	bortfaller
· 14.4 Emballasjegruppe: · ADR, IMDG, IATA	bortfaller
· 14.6 Særskilte forholdsregler for bruker	Ikke brukbar.
· 14.7 Transport i bulk iht. anneks II til MARPOL 73/78 og til IBC-koden	Ikke brukbar.
· Transport/ytterligere informasjoner:	Ikke farlig gods iflg. ovenstående forordninger
· UN "Model Regulation":	-

15: Opplysninger om lover og forskrifter

- **15.1 Helse-, sikkerhets- og miljøforskrifter/lovgivning som gjelder spesielt for stoffet eller stoffblandingen**
- **Merking iht. bestemmelse (EC) Nr. 1272/2008** bortfaller
- **Farepiktogrammer** bortfaller
- **Signalord** bortfaller
- **Advarselsetninger** bortfaller
- **Nasjonale forskrifter:**
- **Vannfareklasse: WGK 1 (Selvklassifisering):** lett farlig for vann
- **15.2 Kjemisk sikkerhetsvurdering:** En kjemisk sikkerhetsvurdering er ikke utført.

16: Andre opplysninger av betydning for helse, miljø og sikkerhet

Opplysningene er basert på vårt kjennskap i dag. De utgjør dog ingen forsikring om produkttegenskaper og er ikke grunnlag for noe kontraktsmessig rettsforhold.

· **Avdeling som utsteder datablad:**

C.S.B. GmbH Phone: +49 - 2151 - 652086-0
Parkstraße 29 Fax: +49 - 2151 - 652086-9
D-47829 Krefeld
Germany

· **Forkortelser og akronymer:**

ADR: Accord européen sur le transport des marchandises dangereuses par Route (European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road)
IMDG: International Maritime Code for Dangerous Goods
IATA: International Air Transport Association
GHS: Globally Harmonized System of Classification and Labelling of Chemicals
LC50: Lethal concentration, 50 percent
LD50: Lethal dose, 50 percent

NO